

BYZANTSKÉ DIVADLO

Pokračování antické tradice

Římské divadlo

- **úpadek římského divadla**
 - pokleslé divadelní formy
 - mimus, pantomimus

Křesťanství

- **křesťanství**
 - původně malá sekta
 - Konstantin – edikt milánský r. 313
tolerance křesťanů (všechna náboženství)
 - r. 393 oficiální státní náboženství, útlum divadelní činnosti
 - sv. Jan Zlatoústý, sv. Cyprián, Tertulianus – ostré výpady
proti divadlu
- několikrát opakovaný zákaz divadla v Římské říši

Císař Konstantin

- císař Konstantin (*270/288 +337)
 - r. 324 – 330 město Byzantion (Byzantium) přebudováno na hlavní centrum Římské říše („Nova Roma“)
 - později **Konstantinopol** (Konstantinovo město); také jako Cařihrad (Carigrad)
 - Dnes Istanbul (od r. 1930)

Zánik Římské říše

- **rozpad římského impéria**
 - r. 395 rozdělení na západořímskou a východořímskou říši (po smrti císaře Theodosia I.)
 - **r. 476 zánik západořímské říše** (barbaři – Visigóti aj.)
 - trvá východořímské impérium pod názvem Byzantská říše – rozsáhlé divadelní aktivity

Východořímská říše (Byzantská říše, Byzanc)

- východořímská říše se považuje za dědice tradice Říma
- 6. století – východní část římské říše vzkvétá
- císař Justinián (527 – 565) – Byzanc jako křesťanský stát

Byzantská říše

Císař Justinián

Hagia Sophia (chrám Boží Moudrosti)

Byzantské divadlo

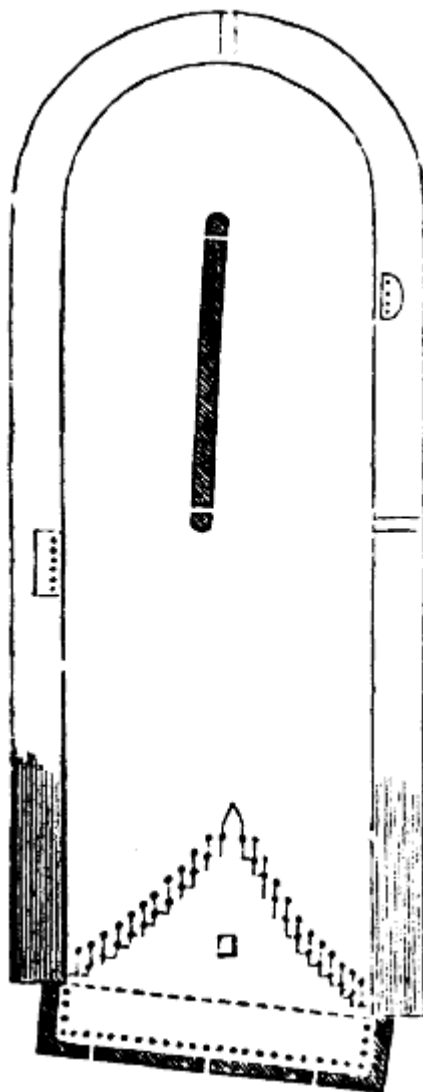
- 2 divadla římského typu
- helénistická a řeckořímská divadla
- žánry uváděné v Byzanci
 - mimos
 - pantomimos
 - tance aj.

Byzantské divadlo

hippodrom (závody koňů, vozů)

- hippodrom jako politické fórum – hlavní místo ke shromážděním
- volný přístup mužů
- 40 – 80 tisíc diváků
- Venationes (zápasy zvířat a lidí se zvířaty)
- gladiátoři
- mučení, popravy
- náboženská procesí
- divadlo

- hippodrom

Rozdělení divadla v Byzanci

- divadlo lidové
- divadlo učenců
 - vliv klasického řeckého divadla
- divadlo náboženské

Byzanc / Náboženské divadlo

- okázalé církevní obřady
- Velikonoce
- liturgické drama, liturgické divadlo ???
 - dialogické epizody ze života Krista a Panny Marie jako součást kázání
- **Christus Paschon** (11. stol.)
 - knižní drama ???
 - parafráze Euripidových tragédií, ale křesťanská tematika – pokus o spojení antiky a křesťanství

Byzantské divadlo - herci

- **herci, divadelníci**
 - nepočetné povolání
 - snahy o zákaz (např. 692)
 - vyobcování z církve

Islám jako nový fenomén

- od 7. stol. – rozvoj islámu
- prorok Mohamed (Muhammad)
- monoteistické náboženství
- islám = podrobení se Bohu, fatalismus
- korán – základní kniha islámu, kterou Bůh zjevil Mohamedovi
- 1096 – 1229 křížové výpravy z Evropy (pomoc proti islámu)

Islám / Šíření

- v 7. stol. – šíření učení Mohameda (570 – 632)
- 8. stol. – severní Afrika, Španělsko, část Francie; Persie (Írán), Indie, Indonésie, Filipíny
- 15. stol. – zánik Byzance – pod náporem islámu (muslimů, mohamedánů)

- islámská vzdělanost

Islám a umění

- zákaz zobrazování živých bytostí
(Alláh je jediný tvůrce života)
- výtvarné umění – nefigurativní, má dekorativní charakter
- zákaz divadla
- obrazoborectví, ikonoklasmus

Islám a umění

keramika – ornamentální dekor

Architektura v Alhambře (Španělsko, Granada)

Alhambra – hrad (maurský styl)

Islámské umění / Románové zpracování

- Orhan Pamuk. **JMENUJI SE ČERVENÁ.**
Praha 2007.

román – byzantská kultura

Byzantské divadlo / Literatura

- Sarkissian, Alena. **Byzantské pojednání o tragédii.** In Divadelní revue 2007 (1), 98-102 (stať a překlad díla).
- Sarkissian, Alena. **Ať Múzy promluví: tři byzantská kvazidramata.** Červený Kostelec. 2012.
- Mertlík, Rudolf. **Příběhy lásky: od nejstarších dob až do pozdního středověku.** Praha 2006